

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 11 maja 2023 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy.

Jednocześnie upoważnia pana senatora Kazimierza Michała Ujazdowskiego do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy

Art. 1. W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418 oraz z 2023 r. poz. 497) w art. 230 w § 2 w zdaniu pierwszym, w art. 272 w § 2 w zdaniu pierwszym, w art. 314 w § 2 w zdaniu pierwszym i w art. 353 w § 2 w zdaniu pierwszym wyrazy „24 godzin” zastępuje się wyrazami „48 godzin”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem regulacji jest wydłużenie czasu (z 24 do 48 godzin), który mają zorganizowane za granicą lub na statkach morskich obwodowe komisje wyborcze na przekazanie treści protokołów z wynikami głosowania okręgowym komisjom wyborczym, w wyborach, w których głosowanie jest przeprowadzane również za granicą (Sejm, Senat, Prezydent RP, Parlament Europejski).

Dotychczasowe przepisy przewidują, że jeżeli właściwa okręgowa komisja wyborcza nie uzyska wyników głosowania w obwodach głosowania za granicą albo na polskich statkach morskich w ciągu 24 godzin od zakończenia głosowania, głosowanie w tych obwodach uważa się za niebyłe.

W Londynie w wyborach do Sejmu w 2019 r. w 11 lokalach wyborczych liczba ważnych kart wynosiła 28 520¹⁾. Natomiast w wyborach Prezydenta w 2020 r. w drugiej turze, przy tej samej liczbie lokali wyborczych aż 145 013²⁾. Bywały komisje wyborcze, które musiały przeliczyć ponad 17 tysięcy ważnych kart. Wzrastająca liczba Polaków (obywateli RP) głosujących za granicą (w wyborach z 2020 r. – 418 tysięcy³⁾) wiąże się z ryzykiem, że największe z tych komisji nie dostarczą protokołów w ustawowym terminie (24 godziny od zakończenia głosowania). Składa się na to też to, że kilka miesięcy temu (ustawa z 26 stycznia 2023 r.⁴⁾) ustawodawca nakazał w trakcie liczenia głosów okazać każdą kartę wyborczą wszystkim członkom komisji (art. 71 § 1b). Dotychczas obwodowe komisje wyborcze, w praktyce liczyły głosy w mniejszych grupach. Wprowadzone niedawno regulacje znacznie wydłużą czas liczenia głosów.

Ustawodawca nie ma prawa uznać za niebyłe wyników głosowania z tego powodu, że nie zapewnił wystarczających warunków, w tym czasu, do policzenia głosów i sporządzenia protokołu. Nie można też uznawać wyników głosowania za niebyłe z powodu źle zorganizowanej pracy konsulatów i zagranicznych obwodowych komisji wyborczych, za co odpowiedzialny jest minister spraw zagranicznych. Jedynym rozwiązaniem pozostaje wydłużenie ostatecznego terminu, w którym obwodowe komisje wyborcze zorganizowane za

¹⁾ https://sejmsenat2019.pkw.gov.pl/sejmsenat2019/data/csv/wyniki_gl_na_listy_po_obwodach_sejm_xlsx.zip.

²⁾ <https://prezydent20200628.pkw.gov.pl/prezydent20200628/pl/frekwencja/2/Koniec/gm/826>.

³⁾ <https://prezydent20200628.pkw.gov.pl/prezydent20200628/pl/frekwencja/pl>.

⁴⁾ <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2023/497/D2023000049701.pdf>.

granicą zobowiązane są przedstawić protokół z wynikami głosowania o dodatkowe 24 godziny. Termin ten nie wydłuża czasu oczekiwania na wyniki wyborów ponieważ w praktyce obwodowe komisje wyborcze zorganizowane w kraju niejednokrotnie liczyły głosy, sporządzały i poprawiały protokoły przez większą liczbę godzin. Można liczyć, że niewielkie komisje wyborcze, tak jak dotychczas, będą w stanie dostarczać protokoły w krótszym terminie. Trzeba dać jednak szansę na obliczenie głosów i sporządzenie protokołów komisjom największym.

Prawo do oddania głosu w wyborach powszechnych i uznania głosu jest konstytucyjnym prawem obywatela (art. 62 ust. 1 Konstytucji RP). Prawa tego nie można obywatela pozbawić na podstawie żadnego przepisu konstytucji. Przepis art. 31 ust. 3 Konstytucji RP przewiduje co prawda, że „Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane (...) w ustawie (...) gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób”, jednakże zastrzega, że „Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”. Możliwe jest zatem np. ograniczenie lub obostrzenie techniki oddawania głosu, ale nie można uznać ważnego głosu wyborcy za niebyły (w szczególności z tego powodu, że nie zdążono go policzyć w ciągu 24 godzin). Byłoby to bowiem naruszenie istoty konstytucyjnego prawa do głosowania. Oznaczałoby to bowiem, że prawodawca nie może pozbawić wyborcy prawa do wrzucenia karty do urny, ale może nakazać wyrzucenie następnie tak oddanych głosów do kosza. I nie z tego powodu, że wymagał tego interes państwa lub jego bezpieczeństwo, lecz jedynie dlatego, że źle zredagowano przepisy lub źle zorganizowano administrację wyborczą i jej pracę.

Zgłoszone w ramach konsultacji opinie i uwagi zamieszczone są na senackiej stronie internetowej. Wyniki konsultacji przedstawiono w ocenie skutków regulacji.

Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: <i>ustawa o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy</i>	Data sporządzenia: 11 maja 2023 r.
Przedstawiciel wnioskodawcy: senator Kazimierz Michał Ujazdowski	Źródło: RPO
Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Marek Jarentowski, główny ekspert, tel. 22 694 93 38 w zakresie OSR: Katarzyna Majewska, główny ekspert, tel. 22 694 92 59	Nr druku: 969, 969 S, 969 X

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się z prośbą do Marszałka Senatu RP o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie nowelizacji przepisu art. 230 § 2 ustawy – *Kodeks wyborczy*, w celu usunięcia ograniczenia czasowego liczenia głosów w zagranicznych obwodach głosowania.

W myśl art. 230 § 2 *Kodeksu wyborczego*, jeżeli właściwa okręgowa komisja wyborcza nie uzyska wyników głosowania w obwodach głosowania za granicą albo na polskich statkach morskich w ciągu 24 godzin od zakończenia głosowania, głosowanie w tych obwodach uważa się za niebyłe.

Powyższy przepis budzi wątpliwości natury konstytucyjnej, m.in. w kwestii jego zgodności z art. 62 ust. 1 *Konstytucji RP*, gdyż może skutkować ograniczeniem istoty prawa wyborczego w przypadku obywateli przebywających za granicą lub na polskich statkach morskich. Istnieje bowiem poważne ryzyko, że oddany głos – w następstwie zaniechań administracji wyborczej, których konsekwencją będzie nieterminowe przekazanie wyników głosowania do okręgowej komisji wyborczej – nie zostanie wzięty pod uwagę przy ustaleniu ostatecznego wyniku wyborów.

Wspomniane ryzyko jest realne w związku ze stale rosnącą liczbą osób głosujących za granicą. W ostatnich wyborach Prezydenta RP, które odbyły się w 2020 r., frekwencja poza Polską osiągnęła rekordowy poziom – uprawnionych do głosowania za granicą oraz na statkach morskich w I turze głosowania było około 374 tys. obywateli Polski, w II turze liczba uprawnionych do głosowania za granicą wyniosła około 525 tys. osób. W porównaniu do poprzednich wyborów Prezydenta RP, które odbyły się w 2010 r., liczba uprawnionych do głosowania za granicą i na statkach morskich wzrosła o około 90%, zaś w II turze o 104%. Najwięcej obywateli Polski, głosujących poza granicami kraju w wyborach Prezydenta RP w 2020 r. swoje głosy oddało w obwodach głosowania utworzonych na terenie Wielkiej Brytanii (około 145 tys. osób), Niemiec (około 70 tys. osób), Stanów Zjednoczonych (około 36 tys. osób), Irlandii (około 24 tys. osób) oraz Holandii (około 21 tys. osób). Należy również zauważyć, że frekwencja w zagranicznych obwodach głosowania jest znacznie wyższa niż w tych zlokalizowanych na terenie kraju – zazwyczaj różnica ta wynosi od około 20 pkt proc. do 40 pkt proc. Szczegółowe dane dotyczące liczby uprawnionych oraz frekwencji za granicą w wyborach prezydenckich, parlamentarnych oraz do Parlamentu Europejskiego, przeprowadzonych od 2010 r. przedstawiono w załączniku do OSR.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest wydłużenie terminu przekazania protokołu z obwodowych komisji wyborczych zorganizowanych za granicą lub na statkach morskich z 24 do 48 godzin we wszystkich wyborach, w których możliwe jest głosowanie za granicą (tj. w wyborach do Sejmu i Senatu RP, Prezydenta RP oraz do Parlamentu Europejskiego).

Oczekiwany efekt regulacji będzie ograniczenie niebezpieczeństwa wystąpienia sytuacji, w której ważny głos oddany przez obywatela polskiego poza granicami kraju nie zostanie uwzględniony z przyczyn od niego całkowicie niezależnych, związanych wyłącznie z funkcjonowaniem administracji wyborczej, a tym samym lepsza ochrona konstytucyjnej gwarancji korzystania z czynnego prawa wyborczego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Obywatele polscy głosujący w zagranicznych obwodach głosowania i na polskich statkach morskich	W ostatnich wyborach Prezydenta RP, które odbyły się w 2020 r., uprawnionych do głosowania za granicą oraz	Państwowa Komisja Wyborcza	Ograniczenie ryzyka, że ważny głos oddany przez obywatela polskiego poza granicami kraju nie zostanie uwzględniony z przyczyn od niego

	na statkach morskich w I turze głosowania było około 374 tys. osób, zaś w II turze – około 525 tys. osób.		całkowicie niezależnych, związanych wyłącznie z funkcjonowaniem administracji wyborczej.
--	--	--	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został przesłany w dniu 24 kwietnia 2023 r. do zaopiniowania Ministrowi Cyfryzacji, Ministrowi Sprawiedliwości, Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministrowi Spraw Zagranicznych, Państwowej Komisji Wyborczej, Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Sądowi Najwyższemu, Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu, I Zastępcy Prokuratora Generalnego Prokuratorowi Krajowemu, Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Radzie Polonii Świata, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniu Sędziów THEMIS, Stowarzyszeniu Prokuratorów „Lex super omnia”, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”, Fundacji „Wolność i Demokracja”, Fundacji Unia Metropolii Polskich, Śląskiemu Związkowi Gmin i Powiatów, Unii Miasteczek Polskich, Związkowi Gmin Wiejskich RP, Związkowi Miast Polskich, Związkowi Powiatów Polskich, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Termin nadsyłania opinii ustalono na dzień 8 maja 2023 r.

Minister Sprawiedliwości poinformował, że problematyka prawa wyborczego nie należy do zakresu jego kompetencji.

Minister Spraw Zagranicznych zapewnił, że „[w] przypadku przyjęcia postulowanej w projekcie zmiany do ustawy *Kodeks wyborczy* resort spraw zagranicznych dołoży wszelkich starań, aby proces głosowania za granicą przebiegł sprawnie, a ustalenie wyników głosowania nastąpiło w jak najkrótszym czasie. Analogicznie, w przypadku braku przyjęcia zmiany z pełnym zaangażowaniem podejmie działania, aby prawidłowo zrealizować dyspozycję zawartą w ustawie w jej obecnym brzmieniu, by zgodnie z literą obowiązującego prawa, sprawnie, skutecznie i terminowo obsłużyć proces wyborczy wraz z przekazaniem do kraju wyników głosowania przeprowadzonego poza jego granicami”.

Państwowa Komisja Wyborcza (PKW) wskazała, że przepis art. 230 § 2 *Kodeksu wyborczego* został wprowadzony „ze względu na konieczność zapewnienia ciągłości i możliwości funkcjonowania państwa” i było to działanie „racjonalne i uzasadnione”, natomiast przyjęcie projektu ustawy może doprowadzić do sytuacji, w której ustalenie wyników wyborów będzie znacznie opóźnione, a nawet niemożliwe.

„W ocenie Państwowej Komisji Wyborczej rozwiązaniem problemów organizacyjno-technicznych związanych z dużą liczbą wyborców przypadających na jeden obwód głosowania za granicą, a co za tym idzie zapobieżeniem sytuacji, że w jakiejś obwodowej komisji wyborczej zbyt duża liczba głosujących wydłużyłaby pracę komisji, byłoby zwiększenie liczby obwodów głosowania tworzonych za granicą przez Ministra Spraw Zagranicznych.” „[...] Państwowa Komisja Wyborcza wystąpiła już do Ministra Spraw Zagranicznych z wnioskiem o podjęcie działań skutkujących utworzeniem większej niż w poprzednich latach liczby obwodów głosowania za granicą”.

Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO) w nadesłanej opinii odniósł się do stanowiska Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, przesłanego w odpowiedzi na wystąpienie RPO do Marszałka Senatu, informując, że nie zgadza się z opinią Przewodniczącego PKW, że przepis art. 230 § 2 ustawy – *Kodeks wyborczy* „jest w pełni racjonalny i uzasadniony z uwagi na potrzebę zapewnienia ciągłości funkcjonowania państwa”.

Zdaniem RPO „[i]stnieje [...] szereg innych możliwych, mniej restrykcyjnych sposobów ograniczenia praw obywateli” w sytuacji wystąpienia obiektywnych przyczyn znacznie opóźniających lub uniemożliwiających ustalenie wyników głosowania w obwodach za granicą, takich jak działania wojenne, działania terrorystyczne, zamach stanu oraz epidemia lub kataklizm, o których wspomina Przewodniczący PKW. W opinii RPO „takim rozwiązaniem byłoby przewidzenie zastosowania przyjętej w art. 230 § 2 *Kodeksu wyborczego* dyspozycji wyłącznie w sytuacji wystąpienia okoliczności, o których wspomina Przewodniczący PKW.” Ponadto Rzecznik wskazał, że omawiana konstrukcja prawna funkcjonuje również w art. 272 § 2, art. 314 § 2 oraz art. 353 § 2 ustawy.

W opinii **Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych (EUWP)** „istnieją uzasadnione obawy, że liczba [zagranicznych] obwodowych komisji będzie niewystarczająca do przeprowadzenia sprawnego procesu wyborczego”, a pewien odsetek głosów oddanych w wyborach parlamentarnych w zagranicznych obwodach głosowania może nie zostać policzony i zostanie utracony. W związku z tym EUWP apeluje „o zwiększenie liczby lokali wyborczych za granicą do właściwej, która zapewni sprawny przebieg procesu wyborczego, i [...] uchylenie § 2 w art. 230 *Kodeksu wyborczego*.”

Zjednoczenie Polskie w Wielkiej Brytanii poinformowało, że po odbyciu szerokich konsultacji w środowisku brytyjskiej Polonii, udziela poparcia dla projektowanej inicjatywy ustawodawczej.

Związek Powiatów Polskich (ZPP) poddał w wątpliwość, „czy projektodawcy rozważyli konsekwencję usunięcia przedmiotowego paragrafu i tego jak jego brak wpłynie na pracę komisji wyborczych”, jednocześnie sugerując zmianę brzmienia art. 230 § 2 *Kodeksu wyborczego*. Ponadto ZPP zwrócił uwagę, że uchwalanie istotnych zmian w prawie wyborczym powinno odbyć się „co najmniej sześć miesięcy przed kolejnymi wyborami, rozumianymi nie tylko jako sam akt głosowania, lecz także jako całość czynności objętych tzw. kalendarzem wyborczym”, tj. liczonych do wydania postanowienia o zarządzeniu danych wyborów.

Naczelny Sąd Administracyjny nie zgłosił uwag do projektu.

Na wspólnym posiedzeniu w dniu 9 maja 2023 r. Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji oraz Komisja Ustawodawcza rozpatrzyły projekt i przyjęły go bez poprawek.

W następstwie uchwalenia przez Senat poprawki zgłoszonej do projektu ustawy na 62. posiedzeniu Senatu w dniu 11 maja 2023 r. pierwotne przedłożenie zostało zmodyfikowane – przywrócono termin przekazania protokołu z obwodowych komisji wyborczych zorganizowanych za granicą lub na statkach morskich, jednocześnie wydłużając go z 24 do 48 godzin. Ponadto projektowaną regułą objęto wszystkie wybory, w których możliwe jest głosowanie za granicą.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych.
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na funkcjonowanie przedsiębiorstw , w tym klasyfikowanych w sektorze mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Regulacja będzie miała pozytywny wpływ na obywateli , zapewniając lepszą ochronę konstytucyjnej gwarancji korzystania z prawa wyborczego tym z nich, którzy realizują to prawo, oddając swoje głosy w zagranicznych obwodach głosowania.
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne: ...

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne: ...

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Brak wpływu.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne: ...proces wyborczy, gwarancje konstytucyjne

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Projektowana regulacja ograniczy niebezpieczeństwo wystąpienia sytuacji, w której ważny głos oddany przez obywatela polskiego poza granicami kraju nie zostanie uwzględniony z przyczyn od niego całkowicie niezależnych, związanych wyłącznie z funkcjonowaniem administracji wyborczej, a tym samym przyczyni się do lepszej ochrony konstytucyjnej gwarancji korzystania z czynnego prawa wyborczego, również poza granicami kraju.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewidziano.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Liczba uprawnionych do głosowania oraz frekwencja za granicą w wyborach prezydenckich, parlamentarnych oraz do Parlamentu Europejskiego od 2010 r.

Liczba uprawnionych do głosowania oraz frekwencja za granicą w wyborach prezydenckich, parlamentarnych oraz do Parlamentu Europejskiego od 2010 r.

Tab. 1. Wybory Prezydenta RP – 12 lipca 2020 r. (II tura)

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja	Liczba obwodów
statki	384	383	99,74%	8
zagranica	525 438	418 037	79,56%	171
Polska (bez statków i zagr.)	30 268 543	20 636 635	68,18%	27 231

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Tab. 2. Wybory Prezydenta RP – 28 czerwca 2020 r. (I tura)

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja	Liczba obwodów
statki	379	369	97,36%	8
zagranica	374 480	311 404	83,16%	169
Polska (bez statków i zagr.)	30 204 792	19 483 760	64,51%	27 230

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Tab. 3. Wybory do Sejmu i Senatu RP – 2019 r.

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja
statki	174	173	99,43%
zagranica	349 810	316 160	90,38%
Polska (bez statków i zagr.)	30 253 556	18 678 457	61,74%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Tab. 4. Wybory do Parlamentu Europejskiego – 2019 r.

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja
statki i zagranica	111 746	98 340	88,00%
Polska (bez statków i zagr.)	30 118 852	13 759 701	45,68%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Tab. 5. Wybory Prezydenta RP – 24 maja 2015 r. (II tura)

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja
statki i zagranica	257 161	160 749	62,51%
Polska (bez statków i zagr.)	30 709 281	16 993 169	55,34%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Tab. 6. Wybory Prezydenta RP – 10 maja 2015 r. (I tura)

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja
statki i zagranica	196 204	165 567	84,39%
Polska (bez statków i zagr.)	30 688 570	15 023 886	48,96%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Tab. 7. Wybory do Sejmu i Senatu RP – 2015 r.

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja
statki i zagranica	199 451	174 805	87,64%
Polska (bez statków i zagr.)	30 629 150	15 595 335	50,92%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Tab. 8. Wybory do Parlamentu Europejskiego – 2014 r.

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja
statki i zagranica	b.d.	b.d.	b.d.
Polska (ze statkami i zagr.)	30 636 537	7 297 490	23,83%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Tab. 9. Wybory do Sejmu i Senatu RP – 2011 r.

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja
statki	120	114	95,00%
zagranica	139 415	119 678	85,84%
Polska (bez statków i zagr.)	30 762 931	15 050 027	48,92%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Tab. 10. Wybory Prezydenta RP – 4 lipca 2010 r. (II tura)

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja
statki	253	251	99,21%
zagranica	277 016	203 598	73,50%
Polska (bez statków i zagr.)	30 833 924	17 054 690	55,31%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Tab. 11. Wybory Prezydenta RP – 20 czerwca 2010 r. (I tura)

Siedziba	Liczba uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja
statki	314	314	100,00%
zagranica	198 014	169 094	85,39%
Polska (bez statków i zagr.)	30 813 005	16 929 088	54,94%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.